

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง นักมวยไทย: การศึกษากระบวนการกลายเป็่นนักมวยไทยอาชีพครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ใช้มุมมองของนักมวย โดยเน้นไปที่การเข้าสู่อาชีพของนักมวยไทยอาชีพ เพื่อทำความเข้าใจนักมวยไทยอาชีพในฐานะที่เป็นผู้สานต่อและถ่ายทอดวัฒนธรรมไทย เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการที่มีผลต่อการเข้าสู่อาชีพและเงื่อนไขที่สำคัญในกระบวนการเข้าสู่มวยไทยอาชีพ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตของการศึกษาและการวิเคราะห์ เพื่อให้ตอบประเด็นปัญหาในการวิจัยนี้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยรวบรวมแนวคิดผนวกกับองค์ความรู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

กระบวนการเข้าสู่มวยไทยอาชีพ มีข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องการขัดเกลาทางสังคม
2. ทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ
3. สถานภาพขององค์ความรู้
4. เงื่อนไขที่ทำให้ตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

กระบวนการเข้าสู่มวยไทยอาชีพ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคมและทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ ผนวกรวมกับงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาอธิบายให้เห็นถึงเงื่อนไขปัจจัยขั้นตอนและที่สำคัญต้องการเห็นกระบวนการกลายเป็่นนักมวยไทยอาชีพ การที่นำทฤษฎีแม่บทสองแนวคิดนี้มาไม่ใช่เพียงเท่านั้นแต่เพื่อนำไปสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยและเชื่อมโยงประเด็นในการอธิบายกระบวนการเข้าสู่มวยไทยอาชีพ ซึ่งมีรายละเอียดไว้ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม (Socialization)

มนุษย์ตั้งแต่เกิดมาไม่ได้รู้ความหมายของบริบทรอบข้างไม่ว่าอะไรผิดอะไรถูกอะไรที่ควรกระทำไม่ควรกระทำหรือแม้กระทั่งไม่ว่าตัวเองคือใครเป็นอะไร ต่างจากคนอื่นอย่างไรด้วยความที่ไม่รู้อะไรจึงไม่สามารถจะพัฒนาตัวเองได้โดยอัตโนมัติ ต้องมีตัวแทนหรือองค์กรที่จะมาเปลี่ยนแปลงบุคคลจากลักษณะทางชีววิทยา (Biological Person) มาเป็นบุคคลของสังคม (Social Person) อย่างสมบูรณ์ตามกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) หมายถึง กระบวนการทางสังคมกับจิตวิทยาซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพตาม แนวทางที่สังคมต้องการ เด็กที่เกิดมาจะต้องได้รับการอบรมสั่งสอน ให้มีความเป็นคนที่แท้จริง สามารถอยู่ร่วมและมีความสัมพันธ์กับคนอื่นได้อย่างราบรื่นตามบรรทัดฐานทางสังคมที่ตั้งไว้ เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินชีวิต (ราชบัณฑิตยสถาน, 2524:370)

ส่วน (สุพัตรา สุภาพ, 2539:48) ได้สรุปความหมายของการขัดเกลาทางสังคมว่าเป็นกระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มนุษย์ในสังคมหนึ่งๆ ได้เรียนรู้คุณค่า กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนของกลุ่มหนึ่ง ๆ กำหนดหรือวางไว้เพื่อเป็นแบบแผนของการปฏิบัติต่อกัน และให้บุคคลได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง โดยการขัดเกลาสังคมโดยทางตรง คือ เป็นการขัดเกลาที่ต้องการให้บุคคลปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของกลุ่มสังคมนั้นกำหนดไว้ เป็นการบอกว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรทำ อะไรผิด อะไรถูก เพื่อให้บุคคลสามารถวางตัวได้ถูกต้องกับสถานการณ์หนึ่งๆ ซึ่งจะพบเห็นในครอบครัว โรงเรียน วัด เป็นต้น ส่วนการขัดเกลาของสังคมโดยอ้อม คือ เป็นการอบรมที่ไม่ได้บอกกันโดยตรง แต่ได้จากประสบการณ์ หรือการสังเกต การเรียนรู้จากการกระทำของผู้อื่น เช่น การฟังอภิปราย ฟังปาฐกถา อ่านหนังสือ ฟังรายการวิทยุ ดูโทรทัศน์และภาพยนตร์ เป็นต้น

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมที่สำคัญ มี 3 แนวดังนี้

1.1.1 การขัดเกลาทางสังคม เป็นการสืบทอดวัฒนธรรมระหว่างคนรุ่นหนึ่งกับคนอีกรุ่นหนึ่ง (Socialization as Enculturation) แนวคิดนี้มองว่า บุคคลรับเอาวัฒนธรรมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งกับคนอีกรุ่นหนึ่ง กล่าวคือเป็นบุคลิกของเขาโดยตรงไปตรงมาโดยอัตโนมัติ เพราะเกิดขึ้นจากการรับรู้ซ้ำ ๆ ซาก ๆ เป็นเวลานานจนซึมซาบเข้าไปโดยเกือบจะไม่มีแปรสภาพวัฒนธรรมนั้น ๆ เลยนัยสำคัญของแนวคิดนี้ อธิบายได้ใน 3 ลักษณะ คือ เด็กรับเอาวัฒนธรรมอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีปฏิกริยาตอบโต้หรือถ่วงถ่วงต่อวัฒนธรรมที่เขาได้รับแต่อย่างใด วัฒนธรรมมีความมั่นคงถาวร (Stable Culture) คงเส้นคงวา (Consistent Content) ไม่ขัดแย้งกัน นอกจากนี้กระบวนการขัดเกลาทางสังคมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม อื่นๆอย่างเป็นเหตุเป็นผลกัน ซึ่งมีความคงอยู่ในตัวตนแยกออกจากกันได้ยาก และเกี่ยวพันการคงอยู่ของวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบกฎเกณฑ์

1.1.2 การขัดเกลาทางสังคม เป็นกระบวนการควบคุมแรงกระตุ้นส่วนบุคคล (Impulse Control) แนวคิดนี้มองว่ากระบวนการขัดเกลาทางสังคม เป็นกระบวนการจำกัดขอบเขตแรงกระตุ้นทางธรรมชาติของบุคคลที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งหากปล่อยให้มีผลต่อพฤติกรรมโดยลำพังแล้ว อาจทำให้เกิดความระส่ำระสายในสังคมได้ กระบวนการทางสังคม จึงทำหน้าที่หล่อหลอมให้บุคคลผันแปรพฤติกรรมที่เกิดจากแรงกระตุ้นธรรมชาตินั้น ไปในทางที่สังคมยอมรับได้

แนวคิดนี้มีที่มาจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psycho-Analysis) ซึ่งมองว่ามนุษย์มีความต้องการทางธรรมชาติต่าง ๆ ซึ่งมีมาแต่กำเนิดก่อนที่จะมาเป็นสมาชิกของสังคม เช่น ความก้าวร้าว หรือค้นหาของบุคคล ซึ่งบุคลิกภาพนี้ ฟรอยด์ (Freud : นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์) เรียกว่า “อภิปิตตา” (Super-Ego) เพราะฉะนั้นแนวคิดนี้เชื่อว่าการควบคุมด้วยการขัดเกลาทางสังคมไม่ใช่จะทำให้ผลแก่ทุกคนเสมอไป แต่โดยเฉลี่ยแล้วสังคมประสบความสำเร็จในการป้องกันมิให้คนส่วนใหญ่ในสังคมแสดงออกซึ่งพฤติกรรมอันเกิดจากแรงกระตุ้นทางธรรมชาติส่วนบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดความระส่ำระสายในสังคม

1.1.3 การขัดเกลาทางสังคมเป็นการเตรียมบุคคลเข้ารับบทบาทต่างๆ ในสังคม (Role Training) แนวคิดนี้มองว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการของสังคมในอันที่จะทำให้ปัจเจกบุคคลต้องปฏิบัติตามปทัสถาน (Norms) ของสังคม โดยมองว่าการที่สังคมจะดำรงตามโครงสร้างต้องสรรหาบุคคลต่าง ๆ มาสวมบทบาทในสังคมตาม บุคลิกภาพ (Personality) ของบุคคลและโครงสร้างทางสังคม (Social Structure) จึงเป็นระบบที่แยกต่างหากออกจากกัน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพส่วนบุคคลกับ โครงสร้างทางสังคมจึงอาจมีหลายแนวทาง โดยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมร้อยให้สองระบบไปด้วยกันได้ ตลอดจนการสวมบทบาทของสมาชิกต่าง ๆ ในสังคม

ดังนั้นจากทั้ง 3 แนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นมีสองแนวคิดที่จะนำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมของมวยไทยคือหัวข้อที่ 1 การขัดเกลาทางสังคมเป็นการสืบทอดวัฒนธรรม และหัวข้อที่ 3 คือการขัดเกลาทางสังคมเป็นการเตรียมบุคคลเข้ารับบทบาทต่างๆ ในสังคม (Role Training) เป็นลักษณะการให้ความสำคัญของการเป็นสมาชิกในสังคมหรือสมาชิกขององค์กร อย่างเช่นผลงานวิจัยของ พัฒนา กิตติอาษา ในงานเรื่อง “หมาไล่เนื้อ” ตัวตนของลูกผู้ชายในมวยไทย พ.ศ.2546 มองว่านักมวยมีสังคมเป็นของตัวเอง ที่ต้องสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นผู้ชาย ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในสังคมค่ายมวย โดยชี้ให้เห็นว่านักมวยไทย ต้องฝึกฝนมาตั้งแต่เด็กและพัฒนาการเป็นลำดับขั้น ตั้งแต่มวยวัด ไปจนถึงเวทีระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับประเทศ โดยจุดสูงสุดของการเป็นนักมวยคือการได้เข้ามาแข่งที่เวทีมวยลุมพินี และราชดำเนิน ฉะนั้นจากแนวคิดการขัดเกลาทางสังคม หากจะเป็นสมาชิกของสังคมที่มีความสมบูรณ์ได้ ต้องผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมเพื่อส่งผ่านแบบแผนทั้งหลายจนสามารถใช้ระบบสัญลักษณ์ที่องค์กรนั้นกำหนดเป็นความหมายร่วมตามบทบาทหน้าที่ของตนได้ อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และสั่งสมเอาความชำนาญเหล่านี้ ไว้จนสามารถเป็นตัวแทนที่ส่งผ่านไปสู่มหาชนรุ่นต่อไปได้ (พิทยา สายหู, 2524: 92-99) การเปลี่ยนแปลงสถานภาพเพื่อการเข้าสู่สมาชิกภาพใหม่ หรือการเข้าเป็นคนใหม่ในองค์กร จำเป็นต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ค่านิยม และ

ทัศนคติของสมาชิกในองค์กรนั้นๆ ซึ่งต่างจากที่เคยเรียนรู้หรือเคยเป็น การปรับตัว เพื่อเข้าสู่องค์กรใหม่จำเป็นต้องใช้เวลาระยะหนึ่งเพื่อให้ผู้ที่เข้ามาใหม่ได้ปรับตัวและเรียนรู้จากสมาชิกที่อยู่ในองค์กรนั้นมาก่อน กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้สมาชิกในสังคมเกิดภาวะผูกพันต่อสังคมในส่วนของกรยึดถือคุณค่าของสังคมนั้นๆ และแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการดำเนินบทบาทตามความหวังของสังคม ซึ่งทั้งนี้ขึ้นกับคุณภาพของกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจะสามารถขัดเกลาและอบรมให้สมาชิกเรียนรู้และยอมรับต่อระบบจนถึงว่าเป็นความรับผิดชอบที่จะนำเอาคุณค่าและความคาดหวังต่อบทบาทนั้นมาเป็นแนวทางปฏิบัติที่ตนเองพึงพอใจ

1.2 องค์กรที่เป็นตัวแทนของการขัดเกลาทางสังคม

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมมีองค์กรที่เป็นตัวแทนของการขัดเกลาทางสังคม เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน กลุ่มอาชีพ ตัวแทนทางศาสนา และสื่อมวลชน เนื่องจากบุคคลไม่สามารถพัฒนาตัวเองได้ ต้องอาศัยตัวแทนตามโครงสร้างของสังคมมาทำให้พฤติกรรมเป็นไปอย่างที่สังคมต้องการ โดยสถาบันครอบครัว เป็นองค์กรแรกที่อบรมสั่งสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม (สังคมและวัฒนธรรม: เอกสารประกอบการศึกษา, 2544: 313-183) ให้เขารู้จักตัวตนของตนเอง เสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพ และการควบคุมความประพฤติของเด็ก ส่วนของกลุ่มเพื่อน เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติความคิดของเด็ก มีส่วนอบรมขัดเกลาในทางอ้อม รสนิยม ความคิด อาจทำให้เพื่อนมีพฤติกรรมที่ดี มิติหนึ่งอาจสอนให้เพื่อนฝึนระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมตั้งเอาไว้ในลักษณะที่ไม่ถูกต้องทางสังคม แต่เมื่อมีผู้ปกครองให้ความดูแลอย่างจริงจังจึงจะไม่มีพฤติกรรมที่ไม่ดีและไม่กล้ากระทำต่อไป ซึ่งการขัดเกลาจากกลุ่มเพื่อนจะมีความแตกต่างจากสถาบันโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนจะปลูกฝังกฎระเบียบในส่วนที่สังคมคาดหวัง โดยมีข้อบังคับให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์เหล่านั้นที่สถาบันโรงเรียนได้กำหนดเอาไว้ แต่ในกลุ่มเพื่อนจะมีอิสระในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติตามที่ตนเองต้องการจากเพื่อนได้ (จำนงค์ อธิวัฒน์สิทธิ์, 2543) ส่วนสถาบันอาชีพ ซึ่งหมายถึงหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานเอกชนที่บุคคลสังกัดอยู่ หน่วยงานหรือองค์กรแต่ละแห่งล้วนแล้วแต่มีกฎระเบียบข้อบังคับในส่วนของการทำงานทุกอย่าง องค์กร บางหน่วยงานเมื่ออยู่นอกเหนือจากเวลาหรือนอกสถานที่ไม่จำเป็นต้องอยู่ในกฎระเบียบนั้น แต่บางหน่วยงานต้องอยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์ที่กำหนดแม้ว่าจะอยู่นอกสถานที่หรือนอกเวลาก็ตาม เช่น ครู ต้องอยู่ในกรอบของความเป็นครูตามปกติวิสัยที่พึงปฏิบัติ ไม่ว่าจะอยู่ในองค์กรหรือนอกองค์กร (นอกโรงเรียน) บุคคลอยู่ในหน่วยงานใดย่อมได้รับการขัดเกลาจากหน่วยงานนั้น เพื่อวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วยงานนั้นๆ ส่วนด้านของตัวแทนศาสนา เป็นสิ่งที่สำคัญอีกประการที่ช่วยในการขัดเกลาทางสังคม โดยนำเอาศีลธรรม จริยธรรม เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม

ความดีงามของบุคคล รวมไปถึงเป็นที่พึงพอใจเมื่อมีความทุกข์ หรือเมื่อได้รับความผิดหวังเสียใจ จากสังคม วัดและพระสงฆ์จึงเป็นสื่อกลางช่วยสร้างระบบความคิดให้คนเหล่านั้นอยู่ในสังคมได้อย่างปกติชน องค์กรสุดท้ายที่สำคัญ และมีส่วนในการขัดเกลาทางสังคมคือ สื่อมวลชน สื่อมวลชน มีลักษณะหลายแบบ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ หนังสือนวนิยาย เป็นต้น เป็นส่วนในการขัดเกลาของมนุษย์ในระบบความคิด ความเชื่อ และแบบของความประพฤติ เพราะฉะนั้นการรับสื่อต่างๆจึงต้องมีความรอบคอบในการพิจารณาเพื่อรับสื่อที่มีคุณค่า เป็นประโยชน์ต่อตนเองและคนรอบข้าง ครอบครัวและองค์กรต่าง ๆ จึงมีส่วนในการควบคุมสื่อที่จะมีผลต่อการรับรู้ของทุกกลุ่มในสังคมด้วย เป็นต้น

การขัดเกลาทางสังคม จึงเป็นสิ่งที่มนุษย์สัมผัสได้ตลอดการดำรงชีวิต เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงต้องมีการพัฒนาเพื่อการอยู่รอด เช่น การดำรงชีวิต การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น การยอมรับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมและองค์กรได้กำหนดไว้ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้มนุษย์จำต้องผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม เพื่อความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง (สุพัตรา-สุภาพ, 2539:46) เพราะฉะนั้นการศึกษากระบวนการกลายเป็นนักมวยไทยอาชีพ จึงต้องนำทฤษฎีเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมมาอธิบาย ให้เห็นถึงกระบวนการขั้นตอนสำหรับเปลี่ยนแปลงบุคคลหนึ่งคน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการอาชีพของนักมวยซึ่งต้องใช้เวลาในการฝึกฝนเชิงวิชาชีพที่ยาวนานพอสมควร จึงจะประสบความสำเร็จ ภายใต้กฎระเบียบขององค์กรที่มีส่วนสำคัญในการขัดเกลาให้นักมวยได้รับเอาส่วนที่องค์กร(ค่ายมวย) ได้ถ่ายทอดทั้งทางตรงและทางอ้อม และที่สำคัญในองค์กรต้องการความคาดหวังจากนักมวยเป็นอย่างมาก นักมวยที่สังกัดในการดูแลของค่ายมวยจึงต้องแสดงบทบาทของความเป็นอาชีพเป็นให้ที่น่าพอใจต่อองค์กร อย่างเช่น ผลงานการวิจัยของจิราพร แก้วศรีงาม เรื่อง เปิดโลกมวยไทย: ความสัมพันธ์ระหว่างนักมวย ค่ายมวย และธุรกิจนอวงกรมวยไทย ปี พ.ศ. 2546 โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนักมวยในส่วนต่างๆ มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจชีวิต ความเป็นอยู่ การฝึกและควบคุมร่างกาย นักมวย และความสัมพันธ์ในธุรกิจมวย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตัวนักมวยไทย ผู้ที่เป็นส่วนหนึ่งในการสืบสานวัฒนธรรมไทยว่าเขาเหล่านั้นมีวิถีชีวิต ความเป็นมาและเป็นไปอย่างไรในสังคมไทย จากการศึกษาของนักวิชาการในประเทศไทยพบว่านักมวยไทยเป็นส่วนหนึ่งของวงการมวยไทย ซึ่งมีโครงสร้างหลัก ๆ ประกอบด้วย สนามมวย โพรโมเตอร์มวย และนักมวยไทย มีเครือข่ายความสัมพันธ์ดำเนินไปบนระบบอุปถัมภ์ที่มีผลประโยชน์หรือเงินเป็นเงื่อนไขในความสัมพันธ์ โดยมีสนามมวยอยู่บนสุดของเครือข่ายความสัมพันธ์ และมีนักมวยอยู่ในลำดับล่างสุดของเครือข่ายความสัมพันธ์ ที่ชีวิตแทบทั้งหมดถูกควบคุมโดยมีหัวหน้าค่ายมวยที่เป็นผู้กำหนดกฎระเบียบ และควบคุมนักมวยให้เป็นอย่างทีนักมวยที่ดีควรจะเป็น เพราะนักมวยต้องมี

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ห้องสมุดงานวิจัย
วันที่..... 26 S.A. 2555
เลขทะเบียน..... 203393
เลขเรียกหนังสือ.....

ความอดทนกับการฝึกซ้อมและลดน้ำหนักอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการรักษาสุขภาพเพื่อให้หนักมวยสามารถชกมวยได้หากอายุเพิ่มมากขึ้น นักมวยทุกคนมีฐานะยากจนจึงต้องการจะมีอนาคตที่ดีขึ้นมีการศึกษาสูง ๆ และมีเงินส่งเสียเลี้ยงดูครอบครัวของตน และเพื่อให้เกิดความเข้าใจกระบวนการขัดเกลาทางสังคมชัดเจนยิ่งขึ้นในระดับปัจเจกบุคคลเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มองในระดับปัจเจกบุคคล (ตัวตน) จากกระบวนการขัดเกลาทางสังคม เป็นการที่บุคคลยอมรับเอาคุณค่าของกลุ่มซึ่งเป็นผลจากการมีปฏิริยาสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีการปรับความต้องการและการกระทำของตนให้เข้ากับกลุ่ม ตามสิทธิและหน้าที่ที่สังคมกำหนดหรือยอมรับ ความเป็นตัวตนจึงเป็นผลผลิตของสังคม บางครั้งก็มีคนให้ความหมายว่าปัจเจกบุคคลเป็นตัวกำหนดสังคม แต่บางแนวคิดก็กล่าวว่าสังคมเป็นตัวกำหนดปัจเจกบุคคล ปัจจุบันยังเป็นข้อถกเถียงของนักวิชาการทั้งหลาย ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่าทั้งสองมาด้วยกันแต่จะลำดับความสำคัญสิ่งใดขึ้นก่อนเท่านั้นเอง ผู้วิจัยจึงมองว่าปัจเจกบุคคลมีความสำคัญต่อกระบวนการขัดเกลา เพราะการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการในการผลิตตัวตนที่เป็นผลผลิตของสังคมอีกกระบวนการหนึ่ง เป็นต้น นักทฤษฎีที่ให้ความสำคัญในระดับปัจเจกบุคคล สำหรับการอธิบายปรากฏการณ์ของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ดังนี้

นักทฤษฎีที่ให้ความหมายการมองตัวตน มี 3 ท่านคือ Cooley, Mead และ Freud โดยสรุปได้ดังนี้คือ Cooley มองตัวตนภายใต้การขัดเกลาโดยใช้หลัก “Looking Glass-self เป็นที่เข้าใจถือการมองตัวเองในกระจก” เป็นการมองตัวเองโดยใช้สายตาของคนอื่น เหมือนมองตัวเองผ่านกระจกเงา (สังคมและวัฒนธรรม, 2544) คือตัวเราเป็นผลสะท้อนจากการสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลอื่นมองอย่างไร บุคคลอื่นจึงเหมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นว่าตัวเราเป็นอย่างไร ความรู้สึกว่าตัวเราเป็นอย่างไรเป็นเพราะบุคคลอื่นมองเราว่าอย่างไร หรือโดยการจินตนาการว่าการตอบสนองของเขาคืออะไร มีพฤติกรรมอย่างไร ภาวะเช่นนี้ทำให้บุคคลเกิดความคิดเกี่ยวกับตัวเอง (Self Concept) ซึ่งจะทำให้เราสามารถประเมินตัวเรา และการกระทำของเราได้ ส่วนทฤษฎีของ Mead เรื่องความเป็นตัวตน ได้อาศัยทฤษฎีของ Cooley โดยเน้นที่ผลของกระบวนการขัดเกลาทางสังคมก่อให้เกิดความเป็นตัวตนขึ้นมา โดยอธิบายตัวตนมี 2 ประการ คือ I และ Me เน้นที่ตัวตน (Self) และเมโนธรรมทางสังคม (Social Conscience) ในลักษณะที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางสังคมซึ่งพัฒนาไปสู่การประดิษฐ์สรรค์ในบริบทของสังคมนั้นๆ โดยที่สัญลักษณ์เป็นนัยสำคัญหรือสัญลักษณ์ร่วม สามารถทำให้รับทัศนคติหรือรับบทบาทของคนอื่นได้ ตลอดจนมีการสวมบทบาท และการแสดงบทบาทซึ่งจะทำให้ตัวตนและการสวมบทบาทของบุคคลทั่วไป (Generalized other) พัฒนา ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติของบุคคลอื่น และเป็นองค์ประกอบในการซึมซับความมโนธรรมทางสังคมของผู้กระทำต่อไป ทั้งนี้ Mead ให้ความหมายของ I คือ ส่วนที่เป็นความคิดของตนเอง เป็นส่วนที่บุคคลแสดงออก ไม่ใช่ความต้องการของ

สังคม Me คือ ส่วนที่รับเอาทัศนคติ ความคิดอ่าน กฎเกณฑ์ ระเบียบประเพณี ที่มีอยู่มาเป็นของตน โดยไม่คัดค้าน เป็นการยอมรับความต้องการของสังคม โดยอาจพอสรุปได้ดังนี้คือ

มนุษย์โดยทั่วไปจะไม่มีความเป็นตัวตน ความสำนึกจิตใจของตัวเอง จนกระทั่งสังคมสร้างความเป็นตัวตนให้ โดยภาษาเป็นปัจจัยสำคัญ ในการขัดเกลาทางสังคม อันเกิดจากการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่เป็นการยอมรับของคนทั่วไป เพราะฉะนั้น Mead ถือว่าภาษาและสัญลักษณ์เป็นสิ่งสำคัญมากต่อการสร้างสรรค์ความเป็นตัวตน ซึ่งสามารถเปลี่ยนสภาวะจากการที่มนุษย์เกิดมาในโลกให้เป็นสมาชิกของสังคม แต่ทั้งนั้นความเป็นตัวตนทางสังคมก็ไม่ได้หมายความว่าถึงการยอมรับทุกสิ่งทุกอย่าง โดยคำนึงถึง Me ตรงกันข้ามบุคคลยังมี I ซึ่งเป็นลักษณะความเป็นตัวของตัวเองที่สามารถจะสำนึกได้ด้วยตัวเอง ดังนั้นในตัวของแต่ละบุคคลจึงมี Me ที่ได้หลอมหลอกจากสังคม และ I ที่สามารถควบคุมตัวเองได้ ความเกี่ยวพันระหว่างส่วนที่ได้รับจากสังคมและส่วนที่เป็นตัวเองนั้น ถือได้ว่า มีส่วนช่วยให้บุคคลมีความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง ทั้งนี้บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลเกิดจากประสบการณ์ในวัยเด็ก และความเป็นตัวตนต่างก็สร้างผ่านทางครอบครัวเป็นหลักสำคัญ ส่วน Freud แบ่งตัวตนออกเป็น 3 ส่วน คือ Id, Ego, Super-ego ความหมายทั้งสามตัวมีผลต่อกระบวนการขัดเกลาโดยมองที่ตัวตน จากการรับรู้ ด้านพฤติกรรมตามธรรมชาติในความเป็นจริง ทั้งนี้ก็มีการรับรู้ทั้งดีและไม่ดีรวมกัน เพราะฉะนั้นทั้ง 3 ส่วน จึงมีความสัมพันธ์กันในเชิงชีววิทยาที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ (สุพัตรา สุภาพ, 2539)

จากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมทำให้กลุ่มสามารถถ่ายทอดค่านิยมขนบธรรมเนียมความเชื่อ และสิ่งอื่น ๆ จากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งได้ ถ้าพิจารณาในแง่การขัดเกลาทางสังคม ก็คือกลไกในการผลิตซ้ำทางสังคมและวัฒนธรรม อีกประการหนึ่งสมาชิกของกลุ่มถูกชักนำไปให้ปฏิบัติตามวิถีทางของกลุ่มโดยสมัครใจ จากการที่ทำให้บรรทัดฐานและค่านิยมต่าง ๆ ของกลุ่มกลับกลายเป็นของตนโดยผ่านการขัดเกลาทางสังคม ดังนั้นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมก็เป็นกลไกแห่งการควบคุมทางสังคมด้วย นอกจากนี้ยังเกิดความเข้าใจธรรมชาติของโครงสร้างสังคมและตำแหน่งแห่งหนของตนภายในโครงสร้างดังกล่าวด้วย รวมทั้งความคาดหวังต่างๆ สำหรับคนในตำแหน่งนั้นๆ โดยผ่านขั้นตอนตามกระบวนการขัดเกลาทางสังคม อย่างเช่นผลงานวิจัยของ ทฤษฎีสิทธิประเสริฐ ศึกษาเรื่องโครงสร้างและพฤติกรรมของตลาดมวยไทย ปี พ.ศ. 2535 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่าตลาดมวยไทยเป็นที่นิยมของคนทั่วไปมีผลประโยชน์และเงินหมุนเวียนที่สำคัญการพนันเป็นตัวหล่อเลี้ยงธุรกิจ หัวหน้าค่ายมวยต้องมีระบบการบริหารการฝึกสอนที่ดีจึงจะประสบความสำเร็จ เริ่มตั้งแต่การอยู่อาศัย รวมถึงกฎระเบียบข้อบังคับและประเพณีต่าง ๆ เพราะค่ายมวยต้องเลี้ยงคูนักมวยเป็นระยะเวลาจนถึงจะมีความพร้อมและประสบความสำเร็จในวิชาชีพ ทั้งนี้นักมวยจะถูกทวงคืนทางด้านสิทธิเมื่อนักมวยมีชื่อเสียงโด่งดัง ด้วยเหตุนี้

นักมวยจึงถูกเอาเปรียบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะฉะนั้นการขัดเกลาทางสังคมจึงมีรากฐานมาจากการเรียนรู้รับเอาบทบาท และจากคำถามที่ว่าเราเคยเป็นใคร เราเป็นใคร และเราจะเป็นอะไรต่อไป เป็นสิ่งที่ผุดขึ้นมาจากเตาหลอมแห่งประสบการณ์ที่เรียกว่า การขัดเกลาทางสังคม ดังนั้นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจึงเกี่ยวข้องกับวิถีทางที่เราก่อรูป ชำรง และเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า อัตลักษณ์ (Identity) นั่นเอง จึงสรุปได้ว่านักจิตวิทยาสังคมแนวสังคมนิยมมองการขัดเกลาทางสังคมในฐานะเป็นกระบวนการหลักที่เชื่อมโยงบุคคลเข้ากับกลุ่มของเขา เราไม่สามารถทำความเข้าใจบุคคลหรือกลุ่มได้อย่างสมบูรณ์โดยแยกต่างหากจากกัน หรือต่างหากจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างทั้งสองส่วน

จากทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคมในเบื้องต้นถ้ามองในทางสังคมวิทยา จึงหมายถึงการถ่ายทอดความรู้ ให้เข้าใจกับศีลธรรม วัฒนธรรม ค่านิยม ระเบียบ ประเพณีต่างๆ ที่สังคมได้กำหนดไว้แล้ว เพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง เพราะฉะนั้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการหล่อหลอมพฤติกรรมของบุคคล และเปลี่ยนแปลงความนึกคิดของตัวบุคคล (ศิขริน สูสุข, 2532: 27) นอกจากนี้ทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคมมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธรินทร์ ยาพิมาย ได้ศึกษาเรื่อง สภาพเศรษฐกิจและสังคมของนักมวยไทยเมื่อ พ.ศ. 2542 โดยศึกษาจากเจ้าของค่ายมวย นักมวยไทยในอดีต นักมวยไทยในปัจจุบันและผู้ชมในเขตอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 96 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและแบบบังเอิญ การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพทางเศรษฐกิจของนักมวยส่วนใหญ่มาจากครอบครัวชาวนา ชาวไร่ มีฐานะยากจน ดังนั้นจึงนิยมส่งบุตรหลานมาฝึกหัดชกมวยไทย เพื่อจะนำรายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว ซึ่งรายได้ของนักมวยนั้นประกอบด้วยเงินค่าตัว เงินเดิมพัน และรางวัลพิเศษ การที่นักมวยจะมีรายได้เหล่านี้มันจะต้องพยายามฝึกหัดเพื่อให้ผลการแข่งขันชนะ จึงจะทำให้ค่าตัวสูงขึ้นเรื่อย ๆ รวมทั้งเงินเดิมพัน สำหรับสภาพสังคมของนักมวยเริ่มฝึกหัดมวยไทยตั้งแต่อายุ 10 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประสบความสำเร็จในชีวิตการเป็นนักมวย แม้จะต้องใช้ความอดทนฝึกฝนเป็นเวลานานและสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อความเป็นเลิศทางอาชีพและรายได้ส่วนหนึ่งเพื่อนำมาเป็นทุนสำหรับการศึกษา นักมวยส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในขณะเดียวกันจึงทำให้ห่างจากครอบครัว เพราะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับตามความเชื่อ นักมวยมีการบูชาครูมวยและมีการสวมมงคล ดังเช่นปฏิบัติมาเป็นศิลปะมวยไทยในอดีต ฉะนั้นจากแนวคิดนำมาวิเคราะห์ผลงานวิจัยของพัทธรินทร์ เป็นลักษณะของการรวบรวมความรู้และทักษะไปทำงานตามอาชีพได้เลย เพราะบุคคลไม่สามารถทำงานในอาชีพได้โดยปราศจากความรู้และทักษะทางเทคนิค การขัดเกลา

จึงเป็นตัวสร้างพฤติกรรม เอกลักษณ์ และการจงใจ ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญจะพัฒนาบุคคลให้เกิดการขัดเกลาร่างอย่างสมบูรณ์แบบ

สรุปจากการทบทวนแนวคิดที่ได้กล่าวมาข้างต้นในกระบวนการขัดเกลาร่างทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยต้องการนำเสนอขั้นตอนแนวคิดของ Mead และ Cooley ทั้งสองได้เสนอทฤษฎีที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการหล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคล โดย Mead กล่าวถึงการพัฒนาของอัตลักษณ์ที่มีผลกระทบมาจากคนอื่นที่ช่วยกันก่อรูปร่างของบุคคลนับตั้งแต่ พ่อ แม่ เพื่อน ซึ่งมีส่วนสำคัญในระยะแรกของชีวิต และส่งอิทธิพลต่อชีวิตต่อไปด้วย แนวคิดนี้จึงเน้นที่ “บทบาทของคนอื่น” เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคม ผนวกกับแนวคิดของ Cooley ที่อาศัยผู้อื่นในการมองตัวตนเพื่อที่จะเป็นข้อเปรียบเทียบ และเกิดความรู้สึกลังความไม่เหมาะสม หรือในส่วนที่ยังไม่คิดในการกระทำของตัวเอง ก็จะรู้ตัวเองว่าเป็นอย่างไรแล้วก็จะกระทำตามที่และตามความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม ที่สำคัญการศึกษากระบวนการกลายป็นนักมวยไทยอาชีพครั้งนี้มองนักมวยในฐานะเป็นบุคคลที่สามารถเป็นผู้ถูกกระทำหรือวัตถุชนิดหนึ่งของตนเอง โดยการสวมบทบาทของผู้อื่น กล่าวคือสามารถสร้างภาพของตนเองในบทบาทของคนอื่น พฤติกรรมของบุคคลจึงได้รับอิทธิพลจากกลุ่มหรือองค์กรไม่ว่าจะทางตรงและทางอ้อม ซึ่งก่อให้เกิดความมีเหตุผลและความคิดสร้างสรรค์ในความเป็นตัวตน บุคลิกภาพของนักมวยจึงเป็นไปตามแบบอย่างของนักมวยรุ่นก่อน ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ทฤษฎีการขัดเกลาร่างทางสังคมมีความสำคัญอย่างมากต่อการมองภาพเหตุการณ์และวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมของนักมวยไทยอาชีพ ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจกระบวนการการเข้าสู่อาชีพของนักมวย โดยแนวคิดทฤษฎีการขัดเกลาร่างทางสังคมของ Mead และ Cooley เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นโดยชัดเจนจากแนวคิดที่ใช้ได้เป็นแนวทางหลักในการตีความและวิเคราะห์ถึงลักษณะกระบวนการ ขั้นตอน รวมทั้งการได้เข้าใจถึงเงื่อนไขและแรงผลักดันให้เข้าสู่ความเป็นนักมวยไทยอาชีพ และทั้งที่ได้กล่าวมาแล้วยังมีแนวคิดทฤษฎีเพิ่มเติมจากแนวคิดการขัดเกลาร่างทางสังคม คือแนวคิดทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ซึ่งรายละเอียดจะอยู่ในลำดับถัดไป

2. แนวคิดทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ (Symbolic Interaction Theory)

ทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ เป็นทฤษฎีที่เริ่มต้นด้วยแนวความคิดเรื่องการกระทำระหว่างกัน (Interaction) และสัญลักษณ์ (Symbol) หนังสือบางเล่มใช้คำแทนทฤษฎีนี้ว่า ทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction Theory) สองคำนี้เป็นทฤษฎีเดียวกันที่นักวิชาการของไทยได้พยายามให้ความหมายเพื่อให้ผู้ค้นคว้าทั่วไปได้เข้าใจง่ายขึ้นในงานชิ้นนี้ผู้วิจัยขอใช้คำว่า “สัญลักษณ์สัมพันธ์” เพราะในสายสังคมวิทยาได้รับการปลูกฝังมาจากนักวิชาการมาก่อนหลายรุ่น แต่จะมีคำว่า “การกระทำระหว่างกัน” มาประกอบด้วยบางประการเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงใน

เนื้อหาจากแหล่งของข้อมูลมีความสอดคล้อง สารสำคัญของทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์เน้นการศึกษาสังคมในระดับปัจเจกบุคคล หรือนับเป็นทฤษฎีประเภทจุลภาค (Micro) ที่ให้ความสำคัญต่อมนุษย์แต่ละคนและให้ความรู้เกี่ยวกับมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นักทฤษฎีที่เป็นต้นกำเนิดทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ คือ Georg Simmel จากนั้น George Herbert Mead เป็นผู้รวบรวมสังกัปจากเดิมที่ Simmel สร้างไว้ก่อนหน้านี้ อย่างไรก็ตามแนวความคิดของ Mead ไม่ต่างอะไรกับสิ่งประดิษฐ์อื่น ๆ ล้วนแล้วแต่มีการสะสมความรู้มาก่อนล่วงหน้า ปรากฏใดที่สังคมยังคงมีความเป็นพลวัตสูงย่อมมีผู้พัฒนาต่อไป (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2540.) และนักทฤษฎีที่สำคัญหลายท่านได้สานต่อแนวคิดของ Mead คือ Jacob Morenom, Raph Linton, Erving Goffman, Herbert Blumer และ Sheldon Stryker ได้จัดรูปแบบความคิดที่กระจัดกระจายให้เป็นระเบียบเป็นพื้นฐานมากยิ่งขึ้น ซึ่งก่อนหน้านี้มีนักทฤษฎีหลายคนช่วยกันขยายความคิดของ Simmel ด้านการให้ละเอียดกว้างขวางขึ้น ในเรื่องการเมืองการกระทำระหว่างกันเป็นโครงสร้าง เน้นในส่วนรวมจะมองในแง่ของมหภาค (macro) และกระบวนการมหภาคที่ทฤษฎีหน้าที่นิยมและทฤษฎีขัดแย้งได้กล่าวเอาไว้ เช่น ชนชั้น ครอบครัว รัฐ ศาสนา พัฒนาการ เป็นต้น กลุ่มนักทฤษฎีที่ร่วมกันพัฒนาแนวคิดนี้ได้แก่ William James, Charles, Horton Cooley, James Mark, Ballwin และ John Dewey เป็นต้น

Mead เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงทางสังคมวิทยาในฐานะเป็นผู้วางรากฐานแม่บทของทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์และทฤษฎีบทบาท (สนธิยา พลศรี, 2543) มีด รวบรวมแนวความคิดจากที่มีอยู่เดิมของ Simmel อีกทีหนึ่ง โดย Mead เป็นผู้เชื่อมโยงความคิดเรื่องจิตมนุษย์ อัตตามนุษย์ โครงสร้างของสังคมเข้ากับกระบวนการกระทำระหว่างกันทางสังคม ด้วยแนวความคิดของ Mead หากไม่มีจิตแล้วอัตตาและสังคมก็จะเกิดไม่ได้ แต่ทั้งนี้ Mead มุ่งให้ความสนใจกลุ่มที่ยังอยู่ในวัยทารกและวัยเด็ก ไม่ได้สนใจจิตของคนโตแล้ว Mead เชื่อว่าจิตเป็นผลผลิตทางสังคม (Social Product) คือจิตเกิดจากที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน คือไม่ได้มีมาตั้งแต่กำเนิด โดยในขั้นแรกได้รับจากแม่ พ่อ พี่ และคนใกล้ชิดอื่น ๆ ทารกจะมีการเรียนรู้แล้วเลือกสรรท่าทาง (Gesture) ต่าง ๆ จากเขาเหล่านั้นในรูปของพฤติกรรมพร้อมกับการเดาสุ่มเพื่อให้เกิดการค้นพบความหมายที่แท้จริงของสัญลักษณ์ หรือความหมายทั่วไป (Common Meaning) ซึ่งมีความหมายที่เข้าใจตรงกันทั้งทารกและสภาพแวดล้อม Mead เรียกชื่อของความหมายทั่วไปนี้ว่า “ท่าทางตามประเพณี” (Conventional Gesture) เพราะมีความหมายตายตัว สำหรับขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการพัฒนาจิต อัตตา และสังคม กล่าวคือ เมื่อมนุษย์รับรู้และตีความท่าทางแล้ว ก็แสดงว่า มนุษย์มีความสามารถ “สวมบทบาทของผู้อื่น” (เอาใจเขามาใส่ใจเรา: Take the Role of the Other) และหากจะสรุปได้ว่าบุคคลหรือสิ่งมีชีวิตนั้นได้มี “จิต” อย่างสมบูรณ์แล้วต้องมี

ความสามารถในการเข้าในท่าทางตามประเพณี และท่าทางของคนอื่นทั้งยังสามารถฝึกซ้อมแนวทางปฏิบัติตามทางเลือกต่าง ๆ ในใจได้(สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2540: 125-127)

อัตตา (Self) เป็นกระบวนการประเมินตัวเองที่สัมพันธ์กับกระบวนการของจิตนั่นเอง Mead เชื่อว่าเมื่อบุคคลสามารถมองเห็น “ภาพของตนเอง” (Self-Image) ในกระบวนการของจิตรวมไปถึงจากสายตาของคนอื่นมาระยะหนึ่ง ภาพเหล่านี้ที่รับมาในลักษณะชั่วคราวจะค่อย ๆ ฝังลึกในจิตใจในที่สุดจะกลายเป็น “ความคิดเกี่ยวกับตนเอง” (Self-Conception) เสมือนวัตถุอย่างหนึ่งที่มีความสม่ำเสมอ หรือเป็นบุคคลที่มีความชอบและจดจำต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างประสานสอดคล้องมีความมั่นคงถาวรในสภาพตัวตนขึ้น และกลายเป็นตัวตนของบุคคลนั้น Mead อธิบายขั้นตอนสำคัญในกระบวนการพัฒนาอัตตาไว้ 3 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นแสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงตัวเองในลักษณะชั่วคราว ในความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเองและพยายามฝังลึกลงไป ซึ่งขั้นที่ 1 เรียกว่าขั้นการเล่นบทบาท (Play Stage) คือ ขั้นนี้เป็นระยะที่บุคคลยังเป็นเด็กทารก มีความสามารถในการจดจำและเล่นบทบาทได้เพียงคนหรือสองคนเท่านั้น จึงยังไม่ฝังแน่นในภาพของตัวเองแต่อย่างใด ขั้นที่ 2 คือขั้นการเล่นบทบาท (Game Stage) ระยะเวลาเป็นอยู่ของเด็กเจริญวัยสามารถสวมบทบาทหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับคนอื่นได้มากขึ้น บุคคลก็จะสวมบทบาทแล้วเอาอย่างอื่นอย่างเป็นระบบและภาพของตัวเองก็จะมีความซับซ้อน กระบวนการในขั้นที่สองจะเพิ่มมากขึ้นตามกิจกรรมที่มีการประสานงานอย่างเป็นระเบียบเพิ่มขึ้นตามลำดับ ขั้นสุดท้ายคือขั้นการเล่นบทบาทของบุคคลทั่วไป (Generalized Other) เป็นขั้นที่บุคคลสามารถยึดถือแนวคิดทั่วไป เป็นการให้ความสำคัญต่อบุคคลที่แปลความหมายในสังคมรอบข้างและความเชื่อ เช่น ค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคมในด้านต่างๆ ในรูปของการกระทำระหว่างกันทางสังคม การได้ตอบสนองความเหมาะสม และได้ขยายขอบเขตของการได้ภาพตัวเองเพิ่มมากขึ้นในการสวมบทบาทของบุคคลจำนวนมาก อันเป็นขั้นตอนของการพัฒนาตัวตนของมนุษย์

สังคมมนุษย์เป็นการกระทำระหว่างกันที่มีการจัดระเบียบ และมีแบบแผนของบุคคลต่างๆ ประกอบด้วยจิตและอัตตา เป็นตัวกระทำระหว่างกันในสังคมจากการสวมบทบาทรวมทั้งสามารถมองเห็นและประเมินค่าตนเองจากสายตาของคนอื่น จึงจะสามารถประสานงานและกิจกรรมที่แตกต่างกันได้ ที่สำคัญจิตและอัตตา สามารถมองเห็นสภาพสังคมที่มีความเคลื่อนไหวไปมา และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจากการแทรกแซงบทบาทหรือแนวทางปฏิบัติ บุคคลจึงสามารถได้ตอบอยู่ตลอดเวลาในการปรับตัวกับเหตุการณ์หรือกับผู้อื่น Mead กล่าวว่า

“เมื่อเป็นดังนั้น สถาบันของสังคมก็คือ รูปแบบที่เป็นระเบียบของกลุ่ม หรือกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีการจัดระเบียบจนบุคคลสมาชิกของสังคม สามารถปฏิบัติตนได้สมบูรณ์ด้วยการถือลักษณะท่าทีของผู้อื่นที่มีต่อกิจกรรมเหล่านี้... แต่ก็ไม่มีเหตุผลใดหรือเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยง

ไม่พ้นอย่างไร ที่สถาบันสังคมจะต้องบีบบังคับหรืออนุรักษนิยมอย่างมากมาย หรือไม่ยึดหยุ่น ไม่ก้าวหน้า ไม่ส่งเสริมบุคคลแทนที่จะทำให้เสียกำลังใจ”

Mead เชื่อว่า การกระทำระหว่างกันที่เกิดขึ้นของมนุษย์ในปรากฏการณ์จากการปรับตัว หรือการสวมบทบาท ดังปรากฏการณ์ที่กล่าวไว้ในข้อความเบื้องต้น “ไม่ใช่เป็นสิ่งที่มิมามาก่อน” เพราะสังคมอาจถูกสร้างขึ้นใหม่ภายหลัง หรือสังคมอาจเปลี่ยนไปตามจิตและอึดตามสภาวะ สังคมนั้น ๆ ด้วย ทั้งนี้ก็ไม่สามารถทำนายล่วงหน้าได้ Mead จึงสร้างสังกัดกับเรื่อง I และ Me ขึ้น ซึ่งใช้หลักคล้ายกันกับทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม (Socialization Theory) ในลักษณะการพัฒนาตัวเองด้วยวิธีสวมบทบาทของบุคคลทั่วไป (Generalized Other) ระหว่างสังคมกับปัจเจกบุคคล เหมือนกัน แต่แนวคิดสัญลักษณ์สัมพันธ์มีความแตกต่างในรายละเอียด เนื้อหาที่เน้นสัญลักษณ์ ในด้านการให้ความหมายต่อการกระทำระหว่างกันทางสังคม นำมาอธิบายความหมายต่อไปนี้ คือ I หมายถึง แนวโน้มผลักดันของคน Me หมายถึง พฤติกรรมตามความรู้สึกของตนหลังจากได้ทำ พฤติกรรมลงไปแล้ว หากพิจารณาตามทฤษฎีคนเราไม่สามารถทำนาย I ได้แต่จะรู้ได้เมื่อเป็น Me แล้ว โดยสรุปแล้ว สังคมมีการดำรงรักษาไว้ตามแบบแผนที่ประสานสอดคล้องกันมาจากการกระทำระหว่างกันของกิจกรรมมนุษย์แต่ละบุคคลหรือแต่ละคน ทั้งนี้การบำรุงรักษาและการเปลี่ยนแปลงสังคมเป็นผลของกระบวนการของจิตและอึดตา ควบคุมโดยบุคคลต่างๆที่สวมบทบาทของบุคคลอื่นทั่วไป และเป็นแหล่งที่บุคคลจะได้มีการปรับตัวร่วมมือกันและความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคม แนวคิดของ Mead เป็นที่ยอมรับของกลุ่มนักทฤษฎีทางสังคมวิทยาในระดับหนึ่งต่อมากลุ่มทฤษฎีสังคมวิทยา รุ่นหลังกล่าวว่าแนวคิดทฤษฎีของ Mead ยังคงมีข้อบกพร่อง ในทางทฤษฎีอยู่บ้าง ภาพในความคิดเป็นเพียงภาพที่กว้างๆ ไม่ได้เห็นภาพที่ชัดเจนในกระบวนการกระทำระหว่างกันที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆและเพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคมแบบแผนลักษณะการกระทำระหว่างกันทางสังคมมากยิ่งขึ้น (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2540: 132-133) นักทฤษฎีได้สรุปทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ได้ ดังนี้

1. จิต อึดตา และสังคมมนุษย์เป็นกระบวนการแห่งพฤติกรรมมนุษย์และระหว่างมนุษย์
2. ภาษา เป็นกลไกให้เกิดจิตและอึดตา
3. จิต เป็นสิ่งนำเข้าของกระบวนการสังคม ซึ่งคือการกระทำระหว่างกันภายในตัวมนุษย์
4. มนุษย์สร้างความประพัตภายในตัวของมนุษย์เอง ไม่ใช่เป็นการโต้ตอบสิ่งกระตุ้นภายนอก หรือพลังภายใน เช่น แรงขับ ความต้องการจำเป็น หรือมูลเหตุจูงใจ
5. การดำเนินพฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับการนิยามสถานการณ์เฉพาะหน้าที่จะต้องทำ

6. การขัดเคลาทางสังคมของมนุษย์เป็นทั้งการจับเขาเข้าสังคมมนุษย์และทำให้เขามีอิสระจากสังคม บุคคลที่พร้อมด้วยอัตราไม่เป็นที่ตั้งรับเท่านั้นหากสามารถใช้ประโยชน์ อัตราในการกระทำระหว่างกันซึ่งอาจก่อผลเป็นพฤติกรรมที่แปลกไปจากที่กลุ่มกำหนดก็ได้

จากทฤษฎีเดิมของ Mead จะเห็นความชัดเจนของลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกันของบุคคลกับสังคม สามารถแยกการเลือกแสดงบทบาทและการถือบทบาทเอาออกจากโครงสร้างและพฤติกรรม เนื่องจากการแสดงบทบาทเป็นความคาดหวังตามสถานการณ์ต่าง ๆ ส่วนบทบาทเป็นสิ่งที่เกิดจากการต่อรองระหว่างอัตรา ในการวิจัยเชิงคุณภาพจากมุมมองของเด็กนักมวยเข้าสู่กระบวนการกลายเป็นนักมวยไทยอาชีพในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าในกระบวนการของการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่อาชีพมวยไทยในระดับปัจเจกที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ เรื่องของบทบาท (Role) จะช่วยเพิ่มเติมจากเนื้อหาของทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ โดยให้ความสำคัญกับลักษณะสังคมมนุษย์และลักษณะปัจเจกบุคคล ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวคิดที่สานต่อจากทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ (Symbolic Interaction Theory) ของ Mead ดังที่ได้กล่าวมาเบื้องต้น เพื่อจะได้สอดคล้องกับลักษณะของกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยเลือกนำแนวคิดทฤษฎีของ Erving Goff man นักทฤษฎีชาวอเมริกันในกลุ่มสำนักมหาลัทธิชิคาโก

สุเทพ สุนทรเกสัช (2540: 95) กล่าวถึง Erving Goff man ใช้แนวคิดทฤษฎีการละคร (Dramaturgical Theory) มาวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคม โดยใช้แนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการกระทำต่าง ๆ และปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์เปรียบเสมือนลักษณะของการแสดงละคร ทุกอย่างที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิสัมพันธ์และการกระทำของมนุษย์ล้วนแต่มีความเปราะบาง ขึ้นอยู่กับการกระทำที่ดีและไม่ดีหรือความเหมาะสมของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เปรียบดังเช่นการแสดงละครในโรงละคร กล่าวคือ การปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมจะมีบริเวณเป็นของตัวเองคือ ด้านหน้า (Front Region) เช่นเดียวกันกับการยืนแสดงละครอยู่หน้าเวทีโรงละคร ตำแหน่งหน้าที่ของนักแสดงบนหน้าเวทีที่จะได้รับการพิจารณาและความคาดหวังจากหน้าเวทีในการปรากฏตัวแต่ละครั้ง จากการสวมบทบาททุกอย่างตั้งแต่การแต่งกาย รวมทั้งเครื่องประดับต่างๆ และจะมีด้านหลังเวทีเป็นบริเวณที่นักแสดงกลับลงไปพัก หรือบริเวณสำหรับการเตรียมตัวและเป็นบริเวณที่นักแสดงเปลี่ยนพฤติกรรมแสดงจากการรับบทที่ได้รับบนหน้าเวทีกลับมาเป็นตัวคนที่แท้จริงของตนเองอีกครั้ง ฉะนั้นทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ของ Goff man มีความสำคัญอยู่ที่ตัวผู้กระทำเป็นหัวใจสำคัญ

สรุปแนวคิดทฤษฎีเบื้องต้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อตีความหมายของทฤษฎีที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตเห็นความสำคัญของทฤษฎีการขัดเคลาโดยมีความสัมพันธ์โดยแท้ต่อกระบวนการเข้าสู่วงการมวยไทยอาชีพ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ทฤษฎี

ของ Goffman จากที่เปรียบเทียบสังคมมนุษย์เหมือนโรงละคร มีมนุษย์เป็นกลุ่มของนักแสดงที่ได้รับบทจากผู้กำกับการแสดง จากตำแหน่งที่ได้รับแต่ละคนเป็นการสวมบทบาทที่ตนได้รับ ทุกสิ่งถูกกำหนดขึ้นเหมือนกับสังคมมนุษย์ซึ่งมีบรรทัดฐานในการควบคุมพฤติกรรม เช่นเดียวกับการแสดงย่อมมีผู้กำกับเป็นผู้กำหนดว่าสิ่งใดเราควรกระทำสิ่งใดไม่ควรกระทำ ที่สำคัญผู้แสดงต้องมีความเคารพต่อผู้กำกับ ทั้งนี้ในการแสดงต้องประกอบไปด้วยความรู้ด้านทักษะการแสดงและความชำนาญ การกระทำทุกอย่างจึงต้องอาศัยการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับเหตุการณ์ สถานการณ์ และสภาวะแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้คุณสามารถติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมได้

กล่าวได้ว่าแนวคิดของ Goffman มีส่วนคล้ายและสอดคล้องต่อประเด็นการเข้าสู่สังคมไทยอาชีพ แต่ผู้วิจัยไม่เห็นถึงกระบวนการในแต่ละขั้นตอนของโรงละครซึ่งพบแต่ความเปลี่ยนแปลงในแต่ละฉากของตัวละครเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของ จิต อัดตา และสังคมมนุษย์ ของ Mead ในทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ต่อปัญหาการวิจัยของกระบวนการเข้าสู่สังคมไทยอาชีพ โดยหยิบยกแนวความคิดใน Concept ของอัดตา เป็นการประเมินตัวเองด้วยการจดจำหรือมีความชอบในสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างประสานคล้องต้องกัน โดยพยายามอธิบายสามขั้นตอนในการพัฒนาอัดตา คือขั้นที่ 1 The Play Stage การเล่นบทบาท ขั้นที่ 2 The Game Stage การเล่นเกมบทบาท และขั้นที่ 3 Generalized Other การสวมบทบาทของบุคคลทั่วไป เป็นการอธิบายให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน การนำแนวคิดเกี่ยวกับสัญลักษณ์สัมพันธ์มาใช้ในงานเล่มนี้ร่วมกับแนวคิดการขัดเกลาทางสังคม เพื่อนำมาอธิบายกระบวนการกลายเป็นนักมวยไทยอาชีพ ผู้วิจัยคิดว่าเป็นการตอบโจทยวิจัยได้ดีมาก ถึงแม้กลุ่มนักทฤษฎีรุ่นหลังมีความพยายามตีโจทย์ปัญหาที่ Mead ได้เขียนเอาไว้ โดยกล่าวว่าความสัมพันธ์ของบุคคลกับสังคมถึงการแสดงบทบาทในทุก ๆ สถานการณ์ล้วนเป็นความคาดหวังของสถานภาพต่างๆ ที่สำคัญเป็นกระบวนการแห่งพฤติกรรมมนุษย์และระหว่างมนุษย์

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยยังคงมองในส่วนที่มีความสำคัญต่อกระบวนการกลายเป็นนักมวยไทยอาชีพ โดยหยิบยกทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคมและทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ มาอธิบายในส่วนของ การกระทำระหว่างกันของสัญลักษณ์จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมความเป็นอยู่ของกลุ่มเป้าหมายหรือนักมวยไทยอาชีพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับกรอบวิจัยที่ตั้งเอาไว้ ตลอดจนมีความน่าเชื่อถือและถูกต้องของข้อมูล

3. สถานภาพขององค์ความรู้

จากที่ค้นคว้างานเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของมวยไทยครั้งนี้ พบว่ามีไม่มากนักในการศึกษาเชิงสังคมวิทยา ซึ่งส่วนใหญ่จะทำการศึกษาในเชิง “พลศึกษา” การวิจัยทำการศึกษา

ทางด้าน พลศึกษาการออกกำลังกาย กายบริหาร การดูแลสุขภาพของนักมวยไทย และแรงจูงใจ ในการออกกำลังกายของนักมวยไทยอาชีพ ซึ่งยังไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ปฏิสัมพันธ์ในปรากฏการณ์ที่มีต่อตัวตนและสังคมของนักมวยไทยอาชีพอย่างไรก็ตามจากการ สืบค้นงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้อง สามารถรวบรวมผลงานวิจัยในการศึกษาเชิงสังคมวิทยาจาก สถานภาพองค์ความรู้ที่ค้นพบ สามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ในสภาวะแวดล้อม ของนักมวยไทยอาชีพ ในประเด็นการศึกษากระบวนการกลายเป็่นนักมวยอาชีพ ตามลำดับ ความสำคัญดังนี้ คือ

กระบวนการเข้าสู่อาชีพที่หลากหลายจากการศึกษาของนักวิชาการและนักวิจัยต่าง ๆ เป็นการศึกษาในด้านขั้นตอนระเบียบวิธี การปรับตัว และกฎข้อบังคับ ทั้งนี้ในขั้นตอน กระบวนการเข้าสู่อาชีพอย่างสมบูรณ์ ต้องมีการขัดเกลาทางสังคม เพื่อให้บุคคลรับเอาวัฒนธรรม ความเชื่อ ไปปฏิบัติรุ่นต่อรุ่น ในขั้นตอนการเรียนรู้ นอกจากนั้นในกระบวนการยังมีเงื่อนไข และแรงจูงใจที่ผลักดันให้เข้าสู่อาชีพ มีปัจจัยทางด้าน โครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ซึ่งกระบวนการถ่ายทอดความเป็นอาชีพจากการเรียนรู้ระเบียบของอาชีพต่างๆ ล้วนแล้วมาจาก กระบวนการขัดเกลาทางสังคม เพราะการทำงานย่อมมีการประดิษฐ์สร้างสังคมกับคนที่เกี่ยวข้อง จากทางตรงและทางอ้อม โดยมีการวิจัยที่ให้ความหมายในด้านนี้คือ นางงามผู้กระจก: การศึกษา กระบวนการกลายเป็่นหมอนวดไทย โดยศุติมาร นฤมล (2531) เป็นการนำเอาปัญหาทางสังคมมา นำเสนอได้อย่างกะทัดรัด และลึกซึ้ง เพราะศุติมาน มิได้เพียงแต่บรรยายสภาพการณ์และบรรยากาศ ของสถานบริการเท่านั้น หากยังวิเคราะห์ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ และอันตรกิริยาระหว่างหมอนวด กับสภาวะแวดล้อมในสถานบริการ ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการ เข้าสู่อาชีพของหมอนวดอย่างชัดเจน กล่าวคือ กระบวนการก้าวเข้าสู่โลกของการค้าประเวณี จากการเผชิญสถานการณ์ที่วิกฤตและกดดันจากสภาพแวดล้อมของผู้หญิงในขณะนั้น เช่น ปัญหา ความยากจนของครอบครัว ปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ซึ่งไม่สามารถกระทำตามความ คาดหวังของครอบครัวได้ เป็นสาเหตุของการเบี่ยงเบนในทัศนคติของตนเองนำไปสู่การ แยกตัวออกจากสภาพแวดล้อมเดิมเข้าสู่สภาพแวดล้อมใหม่ เริ่มมีปติสังสรรค์กับกลุ่มหมอนวดแล้ว เกิดทัศนคติเชิงบวกและเริ่มเข้าสู่กระบวนการขัดเกลาเพื่อเข้าสู่อาชีพเมื่อรับอุดมการณ์จาก วัฒนธรรมของหมอนวดจึงมีความยึดมั่นผูกพันและท้ายสุดกลายเป็นหมอนวดอาชีพเป็นลำดับขั้นต่อไป

จิรวรรณ ลำเภา (2546) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการกลายเป็่นชายขายบริการเมืองพัทยา โดยอาศัยการวิจัยเชิงสังคมวิทยา (โดยใช้แบบสอบถาม) ผสมผสานกับการศึกษาเชิงมานุษยวิทยา โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตการณ์บุคคลต่างๆที่อยู่ในกระบวนการของสถาน บริการ การเข้าสู่อาชีพของงานวิจัยเรื่องนี้มีปัจจัยนอกเหนือจากปัญหาด้านเศรษฐกิจยังมีปัจจัย

ทางด้านค่านิยมในการบริโภคนิยมเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากสังคมเป็นระบบทุนนิยมและวัตถุนิยม จึงทำให้ไม่ใส่ใจต่อวิธีการหาเงิน และยังมีรายงานวิจัยที่เป็นชุดโครงการเดียวกันที่เกี่ยวกับกลุ่มคนจนผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเสี่ยงที่ประสบปัญหาทางสังคม คือหญิงขายบริการ: ชีวิตผู้หญิงสองภาค ของ ปานทิพย์ พอดี พ.ศ. 2546 เป็นการศึกษาการขายบริการหญิง หน้าสถานีรถไฟ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้แนวคิดเกี่ยวกับคนจนและคนด้อยโอกาส พร้อมทั้งการเก็บข้อมูลภาคสนาม การศึกษาครั้งนี้ให้มุมมองผู้หญิงเป็นสองภาค คือ ภาคหนึ่งมองผู้หญิงขายบริการในด้านลบ เช่น การศึกษาน้อย ไม่มีเงิน เป็นผู้หญิงที่ไม่ดี อีกภาคหนึ่งเธอเป็นแม่ของลูก ซึ่งเป็นบทบาทเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบด้านครอบครัว โดยการประกอบอาชีพไม่มีใครรู้ และมีงานในชุดโครงการเดียวกันที่สะท้อนให้เห็นในอีกมิติ คือ

“อโกโก้บอย” เป็นงานวิจัยของ สุกัญญา พร โสภากุล พ.ศ. 2546 เป็นงานศึกษาเชิงมานุษยวิทยา โดยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก การสัมภาษณ์อัตชีวประวัติ การเก็บข้อมูลกรณีศึกษา และการสังเกตการณ์อย่างไม่เป็นทางการศึกษาในตัวเมืองเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มชนกลุ่มน้อยในไทย กลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการและเงื่อนไข รวมถึงสภาพวิถีการดำเนินชีวิต เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจปัญหาอันนำไปสู่สภาพความเป็นจริง และสามารถแก้ปัญหาให้สอดคล้องได้การศึกษาครั้งนี้พบว่าเงื่อนไขและกระบวนการยังมีความคล้ายคลึงกันกับงานวิจัยแบบเดียวกันที่ได้กล่าวมาข้างต้น ในชุดโครงการเดียวกันและที่มีเป็นกลุ่มเสี่ยงต่างๆ โดยงานบางส่วนศึกษาถึงกระบวนการขัดเกลาในการเข้าสู่อาชีพเพื่อให้เห็นถึงกระบวนการในการปรับตัว ในการรับรู้วัฒนธรรมและกระบวนการเรียนรู้ กฎระเบียบและขั้นตอนต่างๆ งานที่ศึกษา เช่น กระบวนการขัดเกลาสู่วิชาชีพ พยาบาล โดยศิขริน สู่สุข พ.ศ. 2532 โดยวิเคราะห์ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของกระบวนการขัดเกลาส่งผลต่อกลไกการถ่ายทอดทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้เข้าสู่ความเป็นพยาบาลอย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้งานวิจัยอีกหนึ่งเรื่องที่มีความสัมพันธ์คล้ายคลึงกับการเข้าสู่อาชีพ แต่ผิดที่วัตถุประสงค์ของกระบวนการเข้าสู่อาชีพ มีการใช้แนวคิดเดียวกันคือการขัดเกลาทางสังคมที่ได้กล่าวมา คืองานวิทยานิพนธ์ของ พระฉัฐภัทร ไพรศรี พ.ศ. 2552 ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบวช : กระบวนการขัดเกลาสู่ความเป็นศาสนทายาท ในพระพุทธศาสนา เป็นงานศึกษาเชิงสังคมวิทยา เก็บข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ท่านได้ใช้แนวคิดทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคมของ Mead โดยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์จากการรับบทบาทจากบุคคลอื่น เพื่อพัฒนาตัวตน ใน 3 ขั้นตอนคือ เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการขัดเกลาสู่ความเป็นศาสนทายาทในพระพุทธศาสนาของประเทศไทย และเพื่อศึกษาเงื่อนไขที่มีผลต่อกระบวนการขัดเกลาสู่ความเป็นศาสนทายาทในพระพุทธศาสนาของ

ให้เกิดความคิดที่ผิดต่อครอบครัว ผิดต่อบรรทัดฐานของสังคมจึงสร้างอาชีพในด้านลบให้กับตัวเอง และเป็นปัญหาของสังคมต่อไป

จากประเด็นเบื้องต้นด้านการเข้าสู่อาชีพต่างๆ มีความเชื่อมโยงระหว่างเงื่อนไขที่หลากหลาย ก่อให้เกิดแนวคิดต่อผู้ที่มีภาวะกดดันต่อการตัดสินใจทำให้ก้าวเข้าสู่อาชีพต่างๆ โดยง่าย ซึ่งในภาวะเงื่อนไขด้านครอบครัวถือเป็นองค์กรขั้นพื้นฐานต่อการตัดสินใจในการทำงานมากที่สุด เพราะประเด็นด้านครอบครัวได้ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจ ภาวะกดดันจากสภาพสังคมโดยอยู่ในพื้นฐานของบริบทชุมชน เนื่องจากประเด็นด้านครอบครัวมีความเปราะบางและภาวะกดดันด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวมีปัญหาจากหลายสาเหตุ อย่างเช่นเกิดความขัดแย้งในครอบครัว ครอบครัวแตกแยก ฐานะครอบครัวยากจนทำให้สมาชิกในครอบครัวมีการศึกษาน้อยหรือขาดการศึกษา ทำให้ไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพโดยใช้ความสามารถด้านวิชาการ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำทางหรือตอบโจทย์การวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ความหมายของกระบวนการกลายเป็นนักมวยไทยอาชีพ คือขั้นตอนการพัฒนาการเข้าสู่ มวยไทยอาชีพ ซึ่งได้แก่ ขั้นตอนเล่นบพ ขั้นตอนเล่นบพบาท และขั้นสวมบพบาทของนักมวยไทยอาชีพ

4. เงื่อนไขการเข้าสู่ นักมวยไทยอาชีพ

ก่อนที่นักมวยจะเข้าสู่อาชีพ สถานภาพความเป็นอยู่ของนักมวยด้านเศรษฐกิจ ฐานะทางครอบครัวยากจน เพราะนักมวยส่วนใหญ่เป็นคนบ้านนอก การศึกษาในระดับต่ำ นักมวยที่เข้ามาในวงการ จึงถูกนิยามว่าเป็นคนที่มีฐานะยากจน ซึ่งก่อนการเข้าสู่อาชีพนักมวยอย่างจริงจังเกิดจากแรงจูงใจให้เข้าสู่อาชีพ แรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกก็คือ อิทธิพลเชิงเศรษฐกิจเป็นนัยสำคัญสูงสุด เช่น เข้ามาแล้วมีรายได้พอควร เป็นอาชีพมั่นคง ทั้งนี้ไม่อาจสรุปได้ว่าเงื่อนไขและปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจจะเป็นแรงจูงใจและผลักดันเสมอไป เพราะบางคนฐานะยากจน แต่ไม่ได้เข้าสู่อาชีพนักมวย โดยมีสมาชิกครอบครัว ได้แก่พ่อแม่ ลูก เมีย เป็นบุคคลนัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักมวย ในที่นี้จะเสนอให้เห็นถึงนักมวยอาชีพและอดีตนักมวยที่ประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่องด้านการชกมวยทั้งอดีต และปัจจุบันได้กล่าวถึงเหตุและปัจจัยหลายด้านที่มีภายในวงการ ดังนี้คือ

แสนชัย ส. คำสิงค์ (อ้างถึงใน a day, 2549) เกี่ยวกับการเข้าสู่มวยไทยอาชีพไว้ว่า เขาเริ่มต้นเข้าวงการตั้งแต่ 8 ขวบ ได้ค่าตัวครั้งแรก 30 บาท ดีใจมาก เป็นความภาคภูมิใจในชีวิต และค่าตัวก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เลยกิดชกมวยเป็นอาชีพตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันเขาเป็นนักมวยไทยที่มีค่าตัวในการชกที่แพงที่สุดคนหนึ่ง ด้วยฝีมือและความตั้งใจทำให้เขาประสบความสำเร็จ

และได้กล่าวไว้อีกว่า “ชีวิตการเป็นนักมวยมันไม่ง่ายเลย เพราะต้องซ้อมหนัก อดอาหาร บาดเจ็บ บาดเจ็บ บนเวทีอีก ต้องอดทน และมีใจเกินร้อย ไม่อย่างนั้นต้องถอดใจยอมแพ้ไปซะก่อน” และอีกท่านหนึ่งคือ สามารถ พยัคฆ์อรุณ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

สามารถ พยัคฆ์อรุณ (อ้างถึงใน a day, 2549) อดีตนักมวยอีกคนหนึ่งที่ประสบความสำเร็จ ทั้งวงการนักมวย และวงการบันเทิง ได้รับฉายาว่าเป็นยอดมวยไทยประจำปี 2524 เริ่มเข้าวงการมวยตั้งแต่อายุ 10 ขวบ ฐานะครอบครัวค่อนข้างยากจน เขายังกล่าวอีกว่า “ถ้าชีวิตไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับวงการมวย ตอนนี้อาจจะอยู่ที่บ้าน อยู่ในเรือ ในทะเล เพราะที่บ้านเป็นชาวประมงต้องออกหากินตามทะเล” และการเข้ามาเป็นนักมวยคงไม่มีอะไรทำ และตอนนั้นไม่เคยชอบมวย ไม่เคยฝันว่าจะเป็นนักมวย ที่มาชกมวยก็เพราะว่าเราไม่รู้จะไปทำอะไร พอค่อยแล้วก็ค่อยมาเรื่อยๆ ไม่ได้คิดเล็ก เพราะการขึ้นเวทีครั้งแรกก็เหมือนเป็นอาชีพแล้ว แต่ก็ต้องเลิกไปเพราะสาเหตุบางอย่างในช่วงอายุประมาณ 24-25 ปี เท่านั้น

ทั้งนี้อาชีพมวยไทยมีเงื่อนไขและปัจจัยหลายมิติที่เป็นส่วนผลักดัน ต่อการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมในสังคมมวยไทย ได้แก่ กฎระเบียบ การเรียนรู้ขั้นพื้นฐานเป็นการกระทำเชิงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งภาวะเงื่อนไขเหล่านี้ มีผลกระทบให้นำเข้าสู่กระบวนการกลายป็นนักมวยไทยอาชีพ และเมื่อเข้ามาอยู่ต้องอยู่ในระเบียบวินัย จากการเรียนรู้วัฒนธรรมความเชื่อจากรุ่นต่อรุ่นอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ใน วงการมวยก็เต็มไปด้วยการต่อสู้แข่งขัน และการพนัน การเอาเปรียบจากหัวหน้าค่ายมวย เพราะชีวิตในวงการนักมวยถูกควบคุมด้วยค่ายมวยทั้งหมด นักมวยที่แพ้มักจะถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ (วิสุทธิ ทิพย์พงษ์, 2544; จรวัย สายฉลาด, 2536; วัชรคำเพ็ง, 2536; มงคล คำเมือง, 2533; คุณิต สุขประเสริฐ, 2539 และทักษิณา ณ ตะกั่วทุ่ง, 2540) ดังนั้นการศึกษานี้จึงต้องทำความเข้าใจถึงกระบวนการเข้าสู่อาชีพ เพื่อทำความเข้าใจถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลที่เกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการกลายป็นนักมวยไทยอาชีพ

สรุปจากงานเอกสารทางวิชาการเป็นการศึกษาถึงภูมิหลัง ฐานะทางเศรษฐกิจ และธุรกิจ ในวงการมวยไทย ซึ่งถ้ามองในกระบวนการเข้าสู่อาชีพนักมวย ประเด็นด้านฐานะทางเศรษฐกิจ ครอบครัว เพื่อน และธุรกิจ ในวงการมวยไทย เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบให้นำนักมวยกล้าตัดสินใจเข้ามาสู่อาชีพมวยไทย เพราะการเป็นนักมวยไทยอาชีพส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีฐานะยากจนและไม่มีอันจะกินทำให้ต้องการยกระดับฐานะชนชั้นทางเศรษฐกิจของตนเองและครอบครัว ทั้งนี้ในความคาดหวังเบื้องต้นของการตัดสินใจยังแฝงไว้ด้วยความสำเร็จในอนาคตภายภาคหน้าของการชกมวยไทย โดยได้รับฟังจากเพื่อนและจากการสังเกตเห็นนักมวยรุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จ มีแรงจูงใจรวมทั้งการตัดสินใจด้านการหาเลี้ยงตัวเองและครอบครัวของเขาได้มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจากที่เคยเป็นอยู่ เหตุผลนี้ยังเป็นข้อสรุปเบื้องต้นที่ทำให้หลายคนสนใจในความเป็นนักมวยไทยอาชีพ สำหรับ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากระบวนการกลายเป็นนักมวยไทยอาชีพ จากจุดเริ่มต้นของนักมวยในระดับปัจเจกที่มองตัวเอง โดยเน้นที่กระบวนการกลายเป็นนักมวยอาชีพ ผนวกกับการปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์ระหว่างกันของนักมวยไทยอาชีพในสภาพแวดล้อมในวงการมวยไทย โดยมองถึงเงื่อนไขและปัจจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงสังคมที่เอื้อให้บุคคลเข้าสู่อาชีพนักมวยไทย

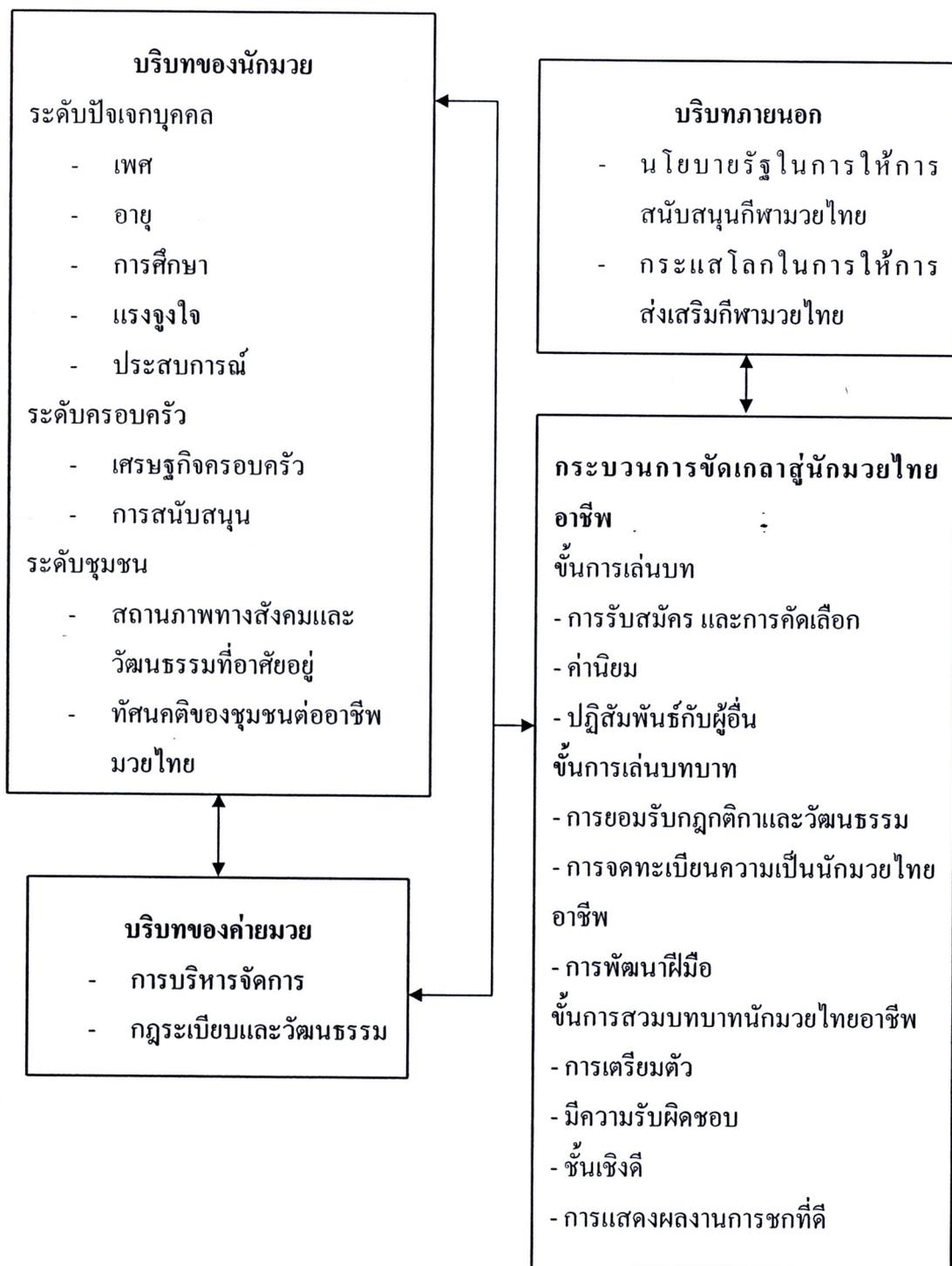
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีข้างต้น รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยพบความสัมพันธ์ของแนวคิดและทฤษฎี โดยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

งานวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์ในระดับปัจเจกบุคคล โดยเห็นว่ามวยไทยส่วนใหญ่ มีเฉพาะผู้ชาย บางคนเริ่มสนใจและฝึกมวยไทยประมาณอายุ 8-10 ปี การศึกษาในปัจจุบันอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 - 6 ถ้าย้อนกลับไปอดีตจะอยู่ในระดับ ป. 4 ส่วนใหญ่ฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างยากจน และการสนับสนุนของพ่อแม่มีความสัมพันธ์ในระดับครอบครัว บริเวณใกล้เคียงมีค่ายมวยและประกอบอาชีพชกมวยไทย อีกทั้งมีทัศนคติรักนอาชีพนักมวย ที่สำคัญมีการชักชวนจากเพื่อน ๆ ที่เคยชกจะได้ค่าตอบแทนที่มากพอสมควรโดยไม่ต้องขอเงินพ่อแม่ใช้ ทั้งนี้ค่ายมวยยังมีบทบาทต่อกระบวนการเข้าสู่มวยไทยอาชีพ ด้านการควบคุม การบริหารจัดการดูแลความเป็นอยู่ภายในค่ายตั้งกฎระเบียบข้อบังคับเพื่อให้เกิดการรับรู้วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ ภายในค่าย

นอกจากนั้นบริบทภายนอกอาจจะเป็นส่วนในการผลักดันให้การสนับสนุน ส่งเสริมวงการมวยไทย ทำให้นักมวยเล็งเห็นความสำคัญของอาชีพนี้ และนักมวยอาจจะตัดสินใจเข้ามาสู่กระบวนการต่างๆ ที่เป็นสิ่งขัดเกลาทางสังคมของค่ายมวยตามแนวคิดทฤษฎีของ Mead และ Cooley เป็นหลัก นอกจากนี้ได้นำเอาทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ของ Mead เพื่อการอธิบายกระบวนการกลายเป็นมวยไทยอาชีพ เพื่อเข้าฝึกฝนสู่อาชีพมวยไทยตามวัตถุประสงค์ที่องค์กร (ค่ายมวย) กำหนด เช่น การยอมรับกติกาของค่ายมวย มีปฏิสัมพันธ์กับคนในองค์กรเนื่องจากต้องมีการพัฒนาฝีมือเพื่อเตรียมความพร้อมในการขึ้นชก รวมไปถึงความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อการฝึกซ้อมต่อองค์กร และสามารถแสดงผลงานให้เป็นที่ยอมรับของค่ายมวย ทั้งนี้รัฐบาลมีนโยบายให้การสนับสนุนกีฬามวยไทย เนื่องจากเป็นกีฬามรดกของชาติ และเกิดค่านิยมในกระแสโลก จึงให้การส่งเสริมมวยไทยให้เป็นที่แพร่หลายในหมู่ชาวไทย และชาวต่างประเทศ จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)